

امنیت فضای مجازی و دفاع الکترونیکی

جلسه سیزدهم

فصل دوم : امنیت فضای مجازی

۹۴/۱۲/۸

فصل دوم: «امنیت فضای مجازی»

۲,۱. تعریف امنیت فضای مجازی

۲,۲. تهدیدهای امنیتی فضای مجازی

تعریف امنیت فضای مجازی:

«حفاظت و مقاومسازی دارایی‌های فضای مجازی

در برابر تهدیدهای فضای مجازی»

جعل	اخلال	تخريب	تغيير	دسترسی	سرقت	
	*	*	*	*	*	سخت افزار
	*	*	*	*	*	نرم افزار
	*	*	*	*	*	شبکه
	*	*	*	*	*	اطلاعات
	*	*	*	*	*	خدمات
	*	*	*	*	*	کاربران

تعریف جعل:

جعل و تزویر عبارتند از: ساختن نوشته یا سند یا ساختن مهر یا امضای اشخاص رسمی یا غیر رسمی، خراشیدن یا تراشیدن یا قلم بردن یا الحاق یا محو یا اثبات یا سیاه کردن یا تقدیم یا تاخیر تاریخ سند نسبت به تاریخ حقیقی یا الصاق نوشته‌ای به نوشته دیگر یا بکار بردن مهر دیگری بدون اجازه صاحب آن و نظایر اینها به قصد تقلب. (ماده ۵۲۳ قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات)

- تزویر و جعل کلماتی هم‌معنا نیستند و در کنار هم قرار گرفتن آنها خالی از اشکال نیست. جعل در اصل لغت به معنای ساختن و تبدیل کردن است. و در اینجا به معنای هر چیز ساختگی که بر آن دعوی اصل نمایند. در حالی که تزویر به معنای مکر و فریب و آراستن دروغ است. ولی از آنجا که گاهی تزویر خط به معنای تقلید کردن خط کسی بکار می‌رود، در اینجا دو کلمه جعل و تزویر کنار یکدیگر قرار گرفته است.

- قصد متقلبانه در صدق مفهوم جعل شرط است. در عین حال جعل اختصاص به موارد مذکور در این ماده ندارد.

جعل و تزویر عبارتند از: ساختن نوشته یا سند یا ساختن مهر یا امضای اشخاص رسمی یا غیر رسمی، خراشیدن یا تراشیدن یا قلم بردن یا الحاق یا محو یا اثبات یا سیاه کردن یا تقدیم یا تاخیر تاریخ سند نسبت به تاریخ حقیقی یا الصاق نوشته‌ای به نوشته دیگر یا بکار بردن مهر دیگری بدون اجازه صاحب آن و نظایر اینها به قصد تقلب. (ماده ۵۲۳ قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات)

- الف- تغییر سند، نوشته، مهر، امضا، و تاریخ به نوعی تغییر در اطلاعات محسوب می‌شود.
- ب- الصاق نوشته به نوشته دیگر یا بکار بردن مهر دیگری بدون اجازه نیز به نوعی تغییر اطلاعات است.
- بنابر این جعل در اینجا صرفاً به تغییر اطلاعات اشاره دارد.

جعل و تزویر عبارتند از: ساختن نوشته یا سند یا ساختن مهر یا امضای اشخاص رسمی یا غیر رسمی، خراشیدن یا تراشیدن یا قلم بردن یا الحاق یا محو یا اثبات یا سیاه کردن یا تقدیم یا تاخیر تاریخ سند نسبت به تاریخ حقیقی یا الصاق نوشته‌ای به نوشته دیگر یا بکار بردن مهر دیگری بدون اجازه صاحب آن و نظایر اینها به قصد تقلب. (ماده ۵۲۳ قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات)

۴- ظهور کلماتی چون نوشته یا سند اشاره به امر مکتوب و کاغذی دارد اما در دنیای جدید این مفاهیم می‌توانند به صورت الکترونیکی باشند. پس جعل در اسناد و نوشتجات الکترونیکی نیز جعل محسوب می‌شود. همچنین اگر مراد از مهر امر نرم‌افزاری باشد یعنی اثر مهر فیزیکی روی کاغذ، آن طور که از عطف کلمه امضا به آن مستفاد است، مهر و امضا نیز اموری مضبوط بر روی کاغذند، اما روشن است که قانون‌گذار در اینجا به کاغذی بودن ماهیت جعل تأکیدی ندارد بلکه بر فعل مجرمانه توجه کرده است و چون مهر الکترونیکی (در صورت تحقق) و امضای الکترونیکی نیز قابلیت جعل دارند، عرفاً فعل مجرمانه در صورتی که مهر یا امضا، الکترونیکی باشند نیز صادق است. (ماده ۵۲۳ قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات)

همچنین با توجه به مفاد ماده ۶۵۵ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ که قانون‌گذار در فرایند رسیدگی، به امور الکترونیکی اعتباری معادل امور فیزیکی داده است، می‌توان مهر الکترونیکی و امضای الکترونیکی را در حکم مهر و امضای فیزیکی دانست.

ماده ۶۵۵- در هر مورد که به موجب قوانین آیین دادرسی و سایر قوانین و مقررات موضوعه اعم از حقوقی و کیفری، سند، مدرک، نوشته، برگه اجراییه، اوراق رأی، امضاء، اثر انگشت، ابلاغ اوراق قضائی، نشانی و مانند آن لازم باشد صورت الکترونیکی یا محتوای الکترونیکی آن حسب مورد با رعایت سازوکارهای امنیتی مذکور در مواد این قانون و تبصره‌های آن کافی و معتبر است.

در تفسیر این ماده باید گفت کلمه سایر قوانین و مقررات، قوانین مربوط به جعل را نیز دربرمی‌گیرد.

در صدق جعل امضا، وجود امضای مجعول لازم است بنابر این حصول صورت الکترونیکی امضا در تحقق امضا کافی است.

در کلیه مواردی که در بالا ذکر شد موضوع حکم جعل، اطلاعات است.

جعل در نرم افزار به این است که نرم افزاری بدون داشتن مجوز بکار گرفته شود. مثل نسخه‌های غیر اصیل یک نرم افزار که قفل آن را شکسته و تکثیر کرده باشند.

جعل می‌تواند در مورد سخت افزار نیز تحقق یابد، مثل جعل در سخت افزارهایی که با نام تجاری خاص به فروش می‌روند در حالی که این نام به صورت تقلبی بر روی آنها حک شده و اجناس نازل تری در کیفیت به مشتری داده می‌شود. این نیز نوعی جعل است.

اما اگر قطعه‌ای به قطعات یک دستگاه اضافه یا کاسته شود صدق عنوان جعل بر آن مشکل است بلکه بهتر است بسته به قصد فاعل این قسم را داخل در تخریب یا اخلال بدانیم.

گاهی یک درگاه خدماتی دروغین به جای درگاه اصلی قرار می گیرد تا از اطلاعات شما سوء استفاده شود، این نیز نوعی جعل است.

جعل کاربران به این است که کسی هویت کاربری را جعل کند و خود را در شبکه جای دیگری جا بزند که به آن جعل در هویت گویند.

ممکن است بتوانیم بین جعل هویت و سرقت هویت تفاوت قائل شویم. جعل هویت در جایی است که صاحب اصلی این هویت نیز همچنان بتواند در شبکه حضور یابد ولی سرقت هویت آنست که سارق کاری کند که این هویت دیگر در دسترس کاربر اصلی نباشد مثلاً به این که پس از اطلاع از نام کاربری و رمز عبور آنها را تغییر دهد یا به نوعی از دسترس کاربر اصلی خارج کند. مثلاً اگر سارقی کاغذی که حاوی نگاشت نام کاربری و رمز عبور حساب بانکی کاربری است را بدزد، سرقت هویت شکل گرفته است ولی اگر صرفاً آن را بخواند و از آن اطلاع یابد و به جای کاربر اصلی وارد سامانه بانک شود جعل هویت شکل گرفته است.

- ویروس‌ها و ...

تروجان‌ها، ویروس‌ها، کرم‌های رایانه‌ای و جاسوس‌افزارها نیز یکی دیگر از تهدیدهای فضای مجازی هستند. آنها می‌توانند هر یک از تهدیدهای سرقت، دسترسی، تغییر، تخریب، اخلال یا جعل را بر دارایی‌های شش‌گانه وارد کنند. گاهی ویروس‌ها صرفاً مشکلاتی را در کارکرد معمول رایانه‌ها ایجاد می‌کنند و صرف وقت و هزینه برای پاکسازی آنها نوعی تخریب یا اخلال تلقی می‌شود. هزینه تحمیلی از سوی ویروس‌ها و کرم‌های رایانه‌ای در سال ۲۰۰۳ بالغ بر ۱۳ میلیارد دلار تخمین زده شده است. گاهی ویروس‌ها از طریق اسپم‌ها (ایمیل‌های اشغال یا spam) و نرم‌افزارهای تبلیغاتی (adware) انتشار می‌یابند. این دو مورد از مواردی هستند که بیشتر موجب حوصله‌سوزی کاربران و اتلاف وقت آنان می‌شود. برخی از آمارها نشانگر یک میلیارد و دویست میلیون ساعت اتلاف وقت کاربران در سال ۲۰۱۴ به دلیل اسپم‌هاست.

اما ما از آنها به صورت مستقل بحث نخواهیم کرد چون آنچه در این تهدیدها مهم است فعلی است که این ویروس‌ها مرتکب می‌شوند و همان طور که گفتیم این فعل یکی از همان تهدیدهای شش‌گانه وارد بر فضای مجازی است.

والحمد لله رب العالمين